

Onderwerp: Mogelijkheden Haarlemmerliede en Spaarnwoude opvang statushouders

- opiniërend, voor overleg met het college.

Beknopte samenvatting:

De verschillende mogelijkheden om een bijdrage te leveren aan de oplossing van de knelpunten in de opvang van vluchtelingen worden in de bij dit voorstel behorende notitie in beeld gebracht. In concreetheid wordt aan de gemeenteraad voorgesteld in te stemmen met het voornemen van het college de bijdrage van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude te laten bestaan uit het versneld invullen van de taakstelling 2016 tot huisvesten van statushouders.

MOTIVERING

Aanleiding en context:

Gelet op de actuele ontwikkelingen met betrekking tot de toestroom van vluchtelingen naar Nederland zijn de raadsleden door ons college geconsulteerd met de vraag of bij de gemeenteraad draagvlak bestaat voor een actieve houding van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude bij het leveren van een bijdrage aan de oplossing van de actuele problematiek rondom het huisvesten van vluchtelingen en statushouders.

Vanuit de raadsfracties hebben wij het signaal ontvangen dat kan worden ingestemd met een dergelijke pro-actieve houding van de gemeente. Dit signaal is voor ons aanleiding geweest de onderhavige notitie aan uw commissie / raad voor te leggen.

Beoogd resultaat:

Met het voorliggende voorstel beoogt het college in samenspraak met de gemeenteraad kaders en uitgangspunten vast te stellen over de wijze waarop door de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude een bijdrage kan worden geleverd aan de acute problematiek rondom opvang van vluchtelingen. Verder worden concrete voorstellen gedaan over de realisering van (tijdelijke) woningen en het benutten van bestaande gebouwen voor de huisvesting van statushouders.

Hiermee wordt enerzijds voldaan aan onze humanitaire opstelling maar anderzijds zijn we afhankelijk van nadere wetgeving én medewerking van de woningcorporaties voor wat de financiering van deze plannen betreft.

Argumentatie:

Voor wat betreft de argumentatie van dit voorstel wordt korthedshalve verwezen naar de bij dit voorstel als bijlage "2. Locaties en aantallen toevoegingen woningvoorraad" toegevoegde notitie die geacht wordt integraal onderdeel uit te maken van dit voorstel.

Participatie:

Nadat de voorliggende notitie is besproken in de commissie Raadsvoorbereiding zullen wij op 9 november 2015 een informatiebijeenkomst beleggen voor de inwoners en ondernemers van onze gemeente. Nadat deze informatiebijeenkomst is gehouden zullen wij het voorstel ter finale besluitvorming voorleggen aan de gemeenteraad. De resultaten van de bijeenkomst met de inwoners en ondernemers van onze gemeente zullen we betrekken bij de finale besluitvorming.

Na afloop van de informatiebijeenkomst met inwoners en ondernemers wordt bepaald wanneer en op welke wijze een en ander aan de gemeenteraad wordt voorgelegd.

Duurzaamheid:

Met vaststelling van de kaders en uitgangspunten en de voorstellen tot realisering van (tijdelijke) woonruimtes wordt een duurzame invulling gegeven aan de wijze waarop de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude een bijdrage levert aan de oplossing van het nationale vraagstuk tot opvang van statushouders.

Legt aan de gemeenteraad voor ter beslissing:

VOORSTEL

Besluitpunt 1: Voorgesteld wordt in te stemmen met het standpunt van ons college dat er gelet op de afwezigheid van een geschikte locatie in Haarlemmerliede en Spaarnwoude geen ruimte is voor de vestiging van een AZC.

Besluitpunt 2: Voorgesteld wordt de conclusie van ons college te onderschrijven dat er in de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude geen accommodaties beschikbaar zijn die voldoen aan de COA-definitie voor tijdelijke opvang en dat een dergelijk aanbod dan ook niet kan worden gedaan.

Besluitpunt 3: De bijdrage van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude aan de acute knelpunten in de opvang van vluchtelingen te laten bestaan uit het versneld woonruimte bieden aan de aan Haarlemmerliede en Spaarnwoude gekoppelde statushouders (nog in 2015 een begin maken met de invulling van een groot deel van de taakstelling 2016), zodat in de AZC's capaciteit vrij gemaakt wordt voor nieuwe instroom van vluchtelingen.

Besluitpunt 4: Vanuit het perspectief van kleinschaligheid en maximale mogelijkheden tot integratie in onze gemeenschap zo mogelijk te kiezen voor spreiding van de huisvesting van statushouders over onze drie dorpen (Halfweg, Spaarndam en Haarlemmerliede/Penningsveer).

Besluitpunt 5: Instemmen met het uitgangspunt dat bovenop het aantal te realiseren woonvoor-zieningen voor statushouders 20% extra woonvoorzieningen wordt toegevoegd bestemd voor de huidige woningzoekenden.

Besluitpunt 6: Instemmen met het collegevoornemen om het overleg op te starten en de plannen voor te bereiden c.q. te wijzigen om – gelet op de gewijzigde omstandigheden – 28 sociale huurwoningen toe te voegen aan de nieuwbouwplannen binnen de bestaande nieuwbouwlocaties.

Besluitpunt 7: Instemmen met het collegevoornemen om voor circa 60 tot 75 statushouders en voor 5 reguliere woningzoekenden huisvesting te realiseren een en ander in lijn met het overzicht zoals opgenomen in de (afzonderlijke) bijlage “2. Locaties en aantallen toevoegingen woningvoorraad”.

Besluitpunt 8: Voor zover daartoe aanleiding bestaat nadere voorstellen van het college af te wachten over de financiering van de plannen.

Besluitpunt 9: Het beschikbaar stellen van een voorbereidingskrediet ten bedrage van € 12.500 dat ten laste komt van de rekening resultaat 2015.

Financiële consequenties: Op dit moment hebben wij geen duidelijk inzicht in de mogelijke gemeentelijke kosten voor de realisering van de plannen zoals in deze notitie verwoord. Nadat finale besluitvorming in de gemeenteraad heeft plaatsgevonden zijn wij van plan om – voor zover daartoe aanleiding bestaat – aan uw raad voorstellen te doen over de financiering van de plannen.

BIJLAGEN DIE INTEGRAAL DEEL UITMAKEN VAN HET BESLUIT

1. Regionaal aanbod opvanglocaties

1. Inleiding

In de regio's IJmond, Zuid-Kennemerland en gemeente Haarlemmermeer hebben de gemeentelijke bestuurders een regionale overleggroep gevormd om tot afstemming en coördinatie van het vraagstuk van (nood-)opvang van vluchtelingen te komen. Op 9 oktober 2015 is met vertegenwoordigers van het COA afgesproken dat de regio een aanbod doet van locaties die ingezet kunnen worden voor crisis- nood- of tijdelijke opvang. Deze notitie beschrijft dat aanbod.

2. Beeldvorming

Sinds enkele maanden kent Nederland een sterk verhoogde instroom van vluchtelingen, voor-namelijk uit Syrië en Irak, maar ook uit Eritrea, Afghanistan en andere landen. Wekelijks komen 1500 - 2500 personen het land binnen die een asielprocedure moeten doorlopen. De beschikbare opvangcapaciteit in reguliere AZC's bedraagt circa 40.000 personen, waarvan op dit moment 14.000 personen al over een verblijfsvergunning beschikken maar nog niet door een gemeente gehuisvest kunnen worden. Het COA verwacht het komende jaar een populatie van tussen de 55.000 en 95.000 personen te moeten opvangen en heeft dus behoefte aan extra opvanglocaties.

Het COA maakt onderscheid in verschillende vormen van opvang:

- Crisisnoodopvang voor maximaal 72 uur
- Noodopvang (locaties van 300-600 personen) voor 6 maanden tot 1 jaar
- Tijdelijke opvang (locaties van 300-800 personen) voor de duur van 1-2 jaar
- Reguliere opvang (AZC's) met een omvang van 300- 1500 personen voor tenminste 2 jaar en afhankelijk van de noodzakelijke investeringen semi-permanent.

Op dit moment vindt noodopvang plaats in de voormalige Koepelgevangenis in Haarlem van circa 350 personen. Daarnaast is gedurende enkele dagen in september een crisisopvang ingericht geweest in de gemeente Haarlemmermeer voor 250 personen.

De regio Zuid-Kennemerland/Haarlemmermeer vertegenwoordigt ongeveer 2,5 % van de bevolking; bij evenredige verdeling van de vluchtelingen zou een opvangcapaciteit van 2,5 % van 50.000 plaatsen is 1250 opvangplaatsen een goed aanbod kunnen zijn.

In de regio is sprake van taakstelling van huisvesting statushouders vóór 1-1-2016 van ruim 400 personen (per 1-10-2015: 443 personen). Deze taakstelling kan worden gerealiseerd door een versterkte aanpak van de huisvesting van statushouders, zowel door optimalisering van het reguliere toewijzingsproces voor bestaande kernvoorraad sociale huurwoningen, als door het toevoegen van woningen aan de voorraad sociale woningbouw door herbestemming van leegstaande gebouwen en tijdelijke woningbouw op braakliggende terreinen.

3. Inventarisatie mogelijk beschikbare locaties

De gemeenten hebben geïnventariseerd welke locaties voor tijdelijke opvanglocaties voor vluchtelingen beschikbaar zijn. In totaal zijn 16 locaties in beeld gebracht waarop maximaal circa 2000 personen zouden kunnen worden ondergebracht. Van deze locaties zijn slechts 4 locaties met in totaal 1350-1500 potentiële opvangplaatsen geschikt als de ondergrens van 300 personen wordt gehanteerd.

De overige locaties zijn kleinschaliger en lenen zich wellicht beter voor tijdelijke huisvesting van statushouders, bijvoorbeeld onder het zelfzorgarrangement of gemeentelijk zelfzorgarrangement. Met deze locaties kan in de opvang van circa 600 personen worden voorzien.

Over de locaties is in de meeste gevallen contact geweest met de eigenaren, maar heeft nog geen consultatie van de buurt plaatsgevonden. Ook is nog geen inzicht in de benodigde investeringskosten om bewoning mogelijk te maken, noch in de financiering daarvan.

4. Regionaal aanbod locaties crisisopvang

Indien door onverwacht hoge instroom een acuut tekort aan opvangplaatsen dreigt doet het COA een beroep op crisisnoodopvang. Via het Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum (LOCC) wordt die vraag uitgezet bij de veiligheidsregio's in het land. Het DB van de VRK heeft besloten in de regio een aanbod van crisisnoodopvanglocaties voor te bereiden van circa 800-1000 plaatsen. Op dit moment zijn hiervoor geen andere locaties beschikbaar dan de reeds eerder door de gemeente Haarlemmermeer aangeboden locatie in Vijfhuizen.

5. Regionaal aanbod locaties noodopvang

De regio's IJmond en Zuid-Kennemerland kunnen voor tenminste 900 personen noodopvang of tijdelijke opvang realiseren op drie locaties.

6. Vestiging regulier AZC

De gemeente Haarlemmermeer is met het COA in gesprek om te bezien of er in de gemeente een AZC gevestigd kan worden. Hiervoor zijn verschillende locaties in onderzoek.

7. Huisvesting Statushouders

Voor de totale keten van huisvestingsoplossingen is het even effectief om een statushouder te huisvesten als om noodopvang te bieden. In het licht van de te verwachten snelle toekenning van statussen aan nieuwe vluchtelingen uit evident onveilige gebieden heeft dat eerste zelfs de voorkeur om het systeem te ontlasten. Een integrale aanpak bestaat uit vier sporen:

- Tijdelijke opvang van statushouders in afwachting van een toe te wijzen woning;
- Versnelling van de plaatsing in het reguliere proces;
- Toevoeging van woningen aan de voorraad door leegstaande gebouwen te herbestemmen en voor bewoning geschikt te maken dan wel braakliggende gronden tijdelijk te bebouwen.

Bij reguliere woningbouwprojecten in het middensegment voorrang te geven aan nieuwe bewoners die een sociale huurwoning achterlaten en de daardoor op gang komende doorstroming (gedeeltelijk) te benutten voor de huisvesting van statushouders. (Dit is in tegenspraak met het nieuwe beleid zoals het kabinet dat heeft afgesproken: realiseren sobere rechtvaardige huisvesting in de vorm van transformatie kantoorpanden en containerwoningen in ruil voor het vervallen van de voorrangregeling statushouders bij woningtoewijzing.)

Op korte termijn is in ieder geval woonruimte nodig voor de circa 400 personen die in de reeds toebedeelde taakstellingen door de gemeenten moeten worden gehuisvest. Hiervoor zijn de kleinere opvanglocaties in de regio geschikt of geschikt te maken. Ook is voor een aantal locaties wellicht permanente of langdurig tijdelijke omvorming naar woningen voor statushouders mogelijk. Het geïnventariseerde aanbod van circa 600 plaatsen lijkt hiervoor in ieder geval

vooralsnog toereikend, ook indien rekening wordt gehouden met een verhoging met 34% van de taakstelling voor 2016.

8. Samenvatting bestuurlijk aanbod regio's IJmond, Zuid-Kennemerland/Haarlemmermeer

De regio Zuid-Kennemerland biedt het COA het volgende aan:

- Beperkte beschikbaarheid van crisisnoodopvang voor circa 250 personen
- Noodopvang en tijdelijke opvang van vluchtelingen voor circa 1500 personen op 4 locaties
- Mogelijke vestiging van 2 AZC 's in de regio
- Versnelde plaatsing van 400 statushouders vooruitlopend op hun definitieve huisvesting.

9. Communicatie

Vestiging van grotere aantallen vluchtelingen of statushouders ligt erg gevoelig in de omgeving. Over de locaties waarvan in deze notitie sprake is zal dan ook zeer zorgvuldig met de betrokken omwonenden en belanghebbenden moeten worden gecommuniceerd. Ook is de juiste volgorde in de bespreking met de colleges en gemeenteraden van belang.

Na bestuurlijke vaststelling van (de strekking van) het regionale aanbod dient verdere afstemming met het COA plaats te vinden. Indien daaruit vast komt te staan dat met bepaalde locaties verder gegaan wordt in de inrichting en ingebruikname als opvanglocatie dient een communicatiedraaiboek voor de omgeving beschikbaar te zijn.

10. Financiering en organisatie

Over de financiering van de investeringen en de exploitatie van de voorzieningen is op voorhand nog geen uitspraak te doen. Hoofdpijn is dat vluchtelingen die nog in procedure zijn of die met een verblijfsstatus in afwachting zijn van huisvesting door een gemeente, voor rekening van het COA worden ondergebracht en begeleid. Voor de tijdelijke opvang voorafgaand aan huisvesting is sinds kort het Gemeentelijk Zelf Zorgarrangement beschikbaar, waaruit de gemeente in principe de kosten van die opvang zou moeten kunnen betalen. Vanaf het moment van definitieve huisvesting komen de kosten van levensonderhoud en begeleiding (met een eenmalige vergoeding van € 1000 pp) voor rekening van de gemeente. Versnelde huisvesting van statushouders heeft dus ook aanzienlijke financiële consequenties voor de gemeentelijke begroting in de vorm van uitkeringskosten en kosten van begeleiding en voorzieningen (bijvoorbeeld minimabeleid, onderwijs en maatschappelijke ondersteuning).